

In haar nota *Duurzaam Voedsel* (juni 2009) stelt minister Verburg dat we duurzamer met voedsel moeten omgaan. Kunnen gemeenten daar een steentje aan bijdragen, of komt deze taak geheel op de bordjes van de burger en de boer te liggen? Sommige gemeenten hebben al beleid ontwikkeld op dit gebied, anderen vinden niet dat dit onderwerp tot hun takenpakket behoort. Het Netwerk Platteland onderzocht waar de kleine en middelgrote gemeenten staan. Een leertraject voor geïnteresseerde gemeenten staat op stapel.

Duurzaam voedsel: behapbaar voor elke gemeente

Veel mensen weten niet beter of al het voedsel komt uit de fabriek.

Kennismaken met verse groenten, zo van het land. Foto: Philippe McIntyre/smaaktepakken

Duurzaam voedsel is belangrijk. Daar zijn verschillende redenen voor. De voedselketens worden steeds langer. We halen ons dagelijks eten uit de hele wereld. Dat is duur (stijgende olieprijs) en bevordert de klimaatverandering (het kappen van oerwouden; lange aanvoerlijnen). Het heeft dus zin om voedsel lokaal of regionaal te produceren. Het bevordert duurzame productiewijzen (energiearm, minder water- en luchtvervuiling) en het bevordert de consumptie van lokaal of regionaal geproduceerd voedsel is dus goed voor het milieu.

Veel mensen weten niet beter of al het voedsel komt uit de fabriek en is het hele jaar door te koop. Seizoensproducten, verse groenten en andere onbewerkte voedingsmiddelen kennen ze nauwelijks. Voorlichting en een hernieuwde kennisgeving kan ertoe bijdragen dat zij weer gezonder gaan eten. Dat is nodig want zeventig procent van de ziekten heeft een relatie met voedsel. Denk aan diabetes, hart- en vaatziekten en overgewicht. Duurzaam voedsel heeft dus ook te maken met de volksgezondheid. Ten slotte valt ook in de afvalfase winst te behalen: minder verpakkingen en minder verspilling van voedsel.

Gemeenten

Duurzaam voedsel raakt aan verscheidene gemeentelijke beleidsterreinen. Daarmee komt een overkoepelende gemeentelijke voedselstrategie in zicht. Zo'n voedsel-

Miriam Meijers gemeente Oirschot (NB)

'De gemeente Oirschot heeft samen met een grote groep ondernemers en organisaties vier kernwaarden benoemd: Oirschot is landelijk, monumentaal, cultureel en Bourgondisch. Als je dan als gemeente ook nog duurzaam wilt zijn, dan is voedsel een belangrijk thema. Er zijn veel particuliere initiatieven en wij vinden dat we als gemeente daarbij een sturende en stimulerende rol moeten spelen. Wij vinden het belangrijk om lokale producten hier letterlijk op de markt te brengen.'

strategie richt zich op het hele voedselstelsel: primaire productie, transport, verwerking, opslag en distributie, verkoop en marketing, restverwerking en dienstverlening. Het Netwerk Platteland stimuleert gemeenten om een voedselbeleid te ontwikkelen en dit in te bedden in gemeentelijk of regionaal beleid en zo bij te dragen aan de verduurzaming van ons voedsel.

Een gemeentelijk voedselbeleid kan bijdragen aan de verduurzaming van ons voedsel.

Wat kan een gemeente in de praktijk doen? Er zijn voorbeelden te over:

- Amsterdam heeft als eerste Nederlandse gemeente een voedselstrategie opgesteld, de Proeftuin Amsterdam, en daarmee veel andere gemeenten geïnspireerd.
- Amersfoort en Leusden hebben, i.s.m. de provincie Utrecht, gewerkt aan het project 'Voedsel in de Utrechtse Vallei en Eem'. Resultaten zijn onder meer de mogelijke vestiging van een Landwinkel in de stad en de samenwerking tussen boeren en enkele gerenommeerde restaurants, die streekproducten gaan afnemen.
- In Twente wordt een streekmarkt gehouden met als filosofie: kleinschalig, eerlijke en lekkere versproducten rechtstreeks van de boer.
- Grootegast financiert de 'Langs Boerengoed route', opgezet met ondernemers, een ICT bedrijf en toeristische aanjagers. Het doel is dat recreanten van buiten en binnen de regio kunnen genieten van streekproducten.

Onderzoek en vervolg

In opdracht van het ministerie van LNV heeft het Netwerk Platteland eind 2009 de quick scan 'Voedselinitiatieven van middelgrote en kleine gemeenten' uitgevoerd. Zo'n honderdvijftig gemeenten namen deel aan het onderzoek. Er blijkt een veelheid aan inspirerende activiteiten te zijn. Bovendien zetten steeds meer gemeenten stappen op dit terrein. In het rapport staan alleen die initiatieven waarin een gemeente de functie vervult van initiatiefnemer, facilitator, financier of stimulator. De vele particuliere initiatieven waarbij de gemeente (nog) geen rol speelt, zijn buiten beschouwing gelaten. Gezien de grote behoefte aan informatie, inspirerende voorbeelden, praktische toepassingen en uitwisseling, wil het

Netwerk Platteland een leertraject organiseren voor geïnteresseerde gemeenten. Daarin zal het bijvoorbeeld gaan over vragen als:

- Hoe kun je een voedselbeleid simpel opzetten?
- Hoe maak je het concreet binnen de gemeente en hoe draag je het uit?
- Hoe kun je overkoepelend beleid binnen de gemeente organiseren?
- Hoe kun je inwoners en ondernemers hierbij betrekken?
- Hoe kun je een betere samenwerking stimuleren tussen de verschillende betrokken partijen?
- Hoe kun je je als regio onderscheiden? Hoe kun je streekproducten vermarkten?
- Wordt de concurrentie met andere regio's niet groter als je ideeën deelt in het leertraject?
- Wie wil het initiatief nemen voor het ontwikkelen van een regionale voedselstrategie?

Tot nu toe hebben 22 gemeenten interesse getoond om deel te nemen aan dit leertraject. Vindt u dat uw gemeente hier ook mee aan de slag moet, bezoek dan www.netwerkplatteland.nl voor meer informatie over het leertraject. Op deze website kunt u ook het rapport van de Quick Scan Voedselinitiatieven downloaden.